

KÖBÁNYAI BARANGOLÁS

Sokan költöznek mostanában Kőbányára: tavaly 72 ezren laktak itt, az idén már 87 ezren népesítik be Budapest X. kerületét. A gyárak, ipartelemek városrésze az átalakulás korát éli. Tűnőben vannak a múlt század végéről, századunk elejéről örökölt szűkséglakótelepek; bulldózerek koptorták el az Augusztát, a Ceglédi út szoba-konyháit. A szűkséglakások megszüntetésével, a nagyarányú és régóta tervezett szanálásokkal együtt folyik az új lakónegyedek és a városközpont építése.

Útban van a postaépület

Zarnóczy Józseffel, a kerületi pártbizottság első titkárával és Barta Györgyné tanácselnökkel járjuk a városrészt, beszélgetünk az eredményekről és a gondokról.

A tanácsháza már új köntöst kapott. A Pataky István tér ma még kissé kusza forgalmi rendjével, az új és a régi találkozásával ejti zavarba a járókelőket éppúgy, mint az itt tétovázó autósokat. A Zalka Máté téren manapság művészet átjutni, minden oldalról korláterdő, minden irányból akadályok, sárga-vörös esővek, ká-

belek. A házak, a szépen tervezett, a leendő teret körbefogó épületsorok mellett gödrök, törmelékmaradvány és a már évekkel ezelőtt költözésre ítélt posta.

— Ez a városközpont-építésnek egyik legnagyobb gondja — mondja Barta Györgyné. — A legutóbbi információk szerint legalább két, két és fél évig még itt terpszkedik a posta régi épülete, bekezdve a már csaknem teljesen kész új útba.

Az épülő városközpont terveiben szerepel egy úgynevezett íves út megépítése. Az erre járókat már ennek az útpályának a közepén viszik a villamosok. Lényegében mind a hat sáv elkészült, de mivel körülbelül 150 méteres szakaszon az ódon postaépület sarka belóg az út nyomvonalába, használhatatlan, befejezetlen az íves út. (A kerületi tanács és a posta illetékesei most tárgyalnak a hivatal átmeneti elhelyezéséről.) Mellesleg a postához amolyan ösvényen, a feltűrt gödrök között lehet eljutni.

— Mindent megteszünk — jegyzi meg Zarnóczy József első titkár —, hogy gyorsítsuk a városközpont építését, elhárítsuk az akadályokat. Negyedévenkénti kooperációs értékeket hívnak össze a pártbizottságon, de ezek a megbeszélések csak átmenetileg gyorsítják a munkát. A résztvevők gyakran vetnek fel újabb gondokat.

Újhegyi örömök és gondok

A tanácsra és a pártbizottságra nagy felelősséget hárít a tervidőszak egyik legnagyobb budapesti lakásfejlesztési programja megvalósításának elősegítése. 1980-ig 32 000-re nő Kőbánya lakásállománya. Városrésznyi lakótelepek alakulnak ki: az újhegyi, ahol 6700, a Kerepesi úti, ahol 1700 otthon épül, s emellett a vállalatok szervezésében mintegy 1500 munkáslakás is elkészül. S a nagyarányú lakásépítéssel természetesen összefügg az ideköltözők vásárlási lehetőségeinek, gyógyításának, közlekedésének, művelődésének biztosítása is.

— Nemcsak Kőbányán késnek az úgynevezett kapcsolódó beruházások — mondja a tanácselnök asszony, már az újhegyi lakótelepen járva. — Az első éveket nem faházakban kellett üzleteket nyitnunk. Néhány hete készült el a lakótelep bevásárló-szolgáltató központja.

Építészetileg is kiemelkedően szép a teraszos üzlet-szolgáltatóház. A csaknem 1400 négyzetméteres, főhéher, mosható burkolatú területben valóban minden a legkorszerűbb.

— Kevés viszont Újhegyen az iskolai tanterem, a bölcsődei és az óvodai hely — mondja az első titkár. — Az idén 650 gyereket nem tudunk felvenni óvodába, bölcsődébe, a Kerepesi úti és az újhegyi lakótelepekről 900 általános iskolást, 160 óvodást buszoztatunk a kerület más oktatási intézményeibe. A gondokat vállaljuk, mivel az építők jövőre vállalták az elmaradások pótlását is.

Mindez, igaz, nemcsak Kőbányán van így. Ebben az esztendőben a főváros csaknem valamennyi most épülő lakónegyedében elmaradtak az építők az óvoda-

iskola-, orvosi rendelő-, üzletépítési tervek megvalósításában.

— A legfontosabb most az egészségügyi ellátás megoldása — mondják a városrész vezetői. És keresik a megoldást. Egyelőre az újhegyi lakótelepen és az épülő városközpontban is lakásokat alakítanak át gyógyszerhárrá, orvosi rendelővé.

55 millió az üzemekről

A kerület vezetői — együttműködve a tanácsi állandó bizottságok, a választott testületek tagjaival — sok-sok akadályon saját erőből, saját lehetőségeiket felhasználva próbálnak úrrá lenni. Az Egy üzem, egy gyermekintézmény mozgalom keretében a kőbányai vállalatok évente 3–4 millió forint értékű társadalmi munkával segítik az iskolák, óvodák bővítését. Az itt működő 37 nagyvállalat és 158 ipari termelőüzem ebben az öt éves tervben min. egy 55 millió forinttal segíti a kerület fejlesztését.

— Kiemelkedő az a társadalmi összefogás, amit élvezünk — mondja Zarnóczy József. — Ebben az öt éves tervben 46 millió forint értékű társadalmi munkára számítunk, és pontos terveink vannak arra is, hogy a felajánlott önkéntes munkaórákat hol, hogyan kívánjuk hasznosítani.

Ami megvan és ami még hiányzik: a beszélgetés közben mindig vissza-visszatér ez a két fogalom. Jó, hogy elkészült a Jászberényi úti felüljáró hogy a tervidőszak végére átadják a kék metró Kőbányáig futó 11 kilométeres szakaszát, hogy 400 bölcsődei, 800 óvodai hely, 5 új iskola épül a nagy lakásépítkezésekkel együtt, hogy saját erőforrásból a tanács körzeti orvosi rendelőt, további 500 bölcsődei és óvodai férőhelyet és 8 iskolai tantermet építhet. De rossz, hogy a jóváhagyott, folyamatban levő beruházásokat hátráltatják olykor a már túlhaladott rendelkezések, vagy éppen az újonnan születők. Ezekből adódhat aztán, hogy ott áll a posta az út közepén, pedig legalább hat éve tudja minden érdekelt, hogy a helyén új lesz.

Kőbányán, Budapest egyik legnagyobb munkáskerületében 200 nagyvállalatnál és üzemben ma több mint 100 ezren dolgoznak. Naponta 40 ezren szállnak le a vonatokról, jönnek a környező községekből, 81 munkásszálláson 6–8 ezer ember él. Ezer kőbányai lakos közül 683 az ipari üzemekben dolgozik. Évente családok ezrei költöznek új lakásokba — mégis évről évre több az új kérényező. A magyarázat: sokan a szanálások miatt költöznek a lakótelepekre, és nem mindenki az óhajtott nagyságú lakásba. A következő években sem lesz ez másképp, mert a főváros fejlődésének, a nagy budapesti lakásépítkezéseknek előfeltétele a szanálás, s a lebontott házakból az itt épülőkhöz kell költöztetni a lakókat.

Kőbánya — oldódó körregeteg. Ma már nemcsak gyárairól híres, parkjairól, országsszerte ismert művelődési központjáról, és — talán nem is sokára — az újhegyi városrészközpontjáról is az lesz.

Dolecskó Kornélia